

Біблійні основи і Висловлювання Святих отців

Мт. 25, 31–46

Якже прийде Син Чоловічий у своїй славі, й ангели всі з ним, тоді він сяде на престолі своєї слави. І зберуться перед ним усі народи, і він відлучить їх одних від одних, як пастух відлучує овець від козлів; і поставить овець праворуч себе, а козлів ліворуч. Тоді цар скаже тим, що праворуч нього: Прийдіть, благословенні Отця мого, візьміть у спадщину Царство, що було приготоване вам від створення світу. Бо я голодував, і ви дали мені їсти; мав спрагу, і ви мене напоїли; чужинцем був, і ви мене прийняли; нагий, і ви мене одягли; хворий, і ви навідалися до мене; у тюрмі був, і ви прийшли до мене. Тоді озвуться праведні до нього: Господи, коли ми бачили тебе голодним і нагодували, спрагненим і напоїли? Коли ми бачили тебе чужинцем і прийняли, або нагим і одягнули? Коли ми бачили тебе недужим чи в тюрмі й прийшли до тебе? А цар, відповідаючи їм, скаже: Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили. Тоді скаже й тим, що ліворуч: Ідіть від мене геть, прокляті, в вогонь вічний, приготований дияволу й ангелам його; бо голодував я, і ви не дали мені їсти; мав спрагу, і ви мене не напоїли; був чужинцем, і ви мене не прийняли; нагим, і ви мене не одягнули; недужим і в тюрмі, і не навідалися до мене. Тоді озвуться і ті, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодним або спраглим, чужинцем або нагим, недужим або в тюрмі, і тобі не послужили? А він відповість їм: Істинно кажу вам: те, чого ви не зробили одному з моїх братів найменших – мені також ви того не зробили. І підуть ті на вічну кару, а праведники – на життя вічне».

Іо. 15, 9–17

Як мене Отець полюбив, так я вас полюбив. Перебувайте у моїй любові! А в любові моїй перебуватимете, коли заповіді мої будете зберігати, як і я зберіг заповіді мого Отця і в його любові перебуваю. Я казав вам так для того, щоб була у вас моя радість і щоб ваша радість була повна. Це моя заповідь, щоб ви любили один одного, як я вас полюбив! Ніхто неспроможен любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає. Коли ви робите все, що я вам заповідаю, то ви – друзі мої. Тож слугами вже не називатиму вас: слуга не відає, що його пан робить. Називаю вас друзями, бо все я вам об'явив, що чув від Отця мого. Не ви мене вибрали, а я вас вибрав і призначив, щоб ви йшли і плід принесли, та щоб тривав ваш плід, а й щоб усе, про що б ви тільки попросили в Отця в моє ім'я, дав вам. Ось, що вам заповідаю: щоб ви любили один одного!

Ді. 2, 41–47

Ті ж, що прийняли його слово, охристились, і того дня до них пристало яких три тисячі душ. Вони постійно перебували в апостольській науці та спільності, на ламанні хліба й молитвах. І страх напав на кожну душу: багато було чудес і знаків, що їх апостоли робили. Всі віруючі були вкупі й усе мали спільним. Вони продавали свої маєтки та достатки й роздавали їх усім, як кому чого треба було. Щодня вони однодушно перебували у храмі, ламали по домах хліб і споживали харчі з радістю і в простоті серця; хвалили Бога і втішались любов'ю всього люду. Господь же додавав щодня (до церкви) тих, що спасалися.

Гал. 5, 1–6

Христос нас визволив на те, щоб ми були свободні. Тож стійте і під кормигу рабства не піддавайтеся знову. Ось я, Павло, кажу вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам ні в чому не допоможе. Свідчу знову кожному, хто обрізується: Він мусить увесь закон чинити. Ви, що шукаєте в законі оправдання, від Христа відлучилися, від благодаті ви відпали. Ми бо духом з віри очікуємо надії оправдання, бо у Христі Ісусі нічого не означають ні обрізання, ні необрізання, але – віра, чинна любов'ю.

Гал. 5, 13–26

Ви бо, брати, покликані до свободи; аби тільки свобода ваша не стала при- водом до тілесности; але любов'ю служіть один одному. Увесь бо закон міс- титься у цій одній заповіді: «Люби ближнього твого, як себе самого». Коли ж ви між собою гризетеся та їсте один одного, вважайте, щоб один одного не знищили! Знову кажу: Духом ходіте, і тіла пожадливоростей не будете чинити; бо тіло пожадає проти духа, і дух пожадає проти тіла. Вони суперечать одне одному, так що ви не можете робити того, що хотіли б. А коли дух вас водить, то ви не під законом. Учинки ж тіла явні: розпуста, нечистота, розгнуданість, ідолослужба, чари, ворогування, свари, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, ересі, зависті, пияцтво, гульня і таке інше, про що я вас попереджаю, – як я вже й раніше казав, що ті, що таке чинять, царства Божого не успадкують. А плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, доброта, вірність, тихість, здержливість. На тих то нема закону. Ті ж, що є Ісус-Христові, розп'яли тіло з його пристрастями та пожадливоростями. І коли ми живемо духом, то духом і ходімо. Не будьмо марнославні, задержуваті між собою, завидущі одні од- ним.

єф. 4, 22–32

Вам треба позбутися, за вашим попереднім життям, старої людини, яку розтлівають звабливі пристрасті, а відновитись духом вашого ума й одягну- тись у нову людину, створену на подобу Божу, у справедливості й у святості правди. Тому, відкинувши брехню, говоріть кожен правду ближньому своєму, ми бо один одному члени. Гнівайтесь, та не грішіть! Хай сонце не заходить над вашим гнівом; і не давайте місця дияволу. Хто крав, нехай не краде більше, а краще хай працює, творивши власними руками добро, щоб він мав змогу дати тому, хто потребує. Жадне погане слово нехай не виходить з уст ваших, а лише гарне, що може в потребі повчити, і щоб це вийшло на ко- ристь тим, які чують його. І не засмучуйте Святого Духа Божого, що ним ви назнаменовані на день відкуплення. Усяка досада, гнів, лють, крик та хула мусять бути викорінені з-посеред вас разом з усією злобою. Будьте, натомість, добрі один до одного та милосердні, прощайте один одному, як Бог у Христі вам. простив.

як. 2, 14–26

Яка користь, мої брати, коли хтось каже, що має віру, але діл не має? Чи може його спасти віра? Коли брат або сестра будуть нагі й позбавлені засобів щоденного прожитку, і хтонебудь з вас до них скаже: «Ідїть собі з миром, грійтеся та годуйтеся», і не дасть їм потрібного для тіла, то що це допоможе? Так само й віра, коли діл не має, мертва сама в собі. Та хтонебудь скаже: «Ти маєш віру, а я маю діла. Покажи мені твою віру без діл, а я

тобі покажу моїми ділами мою віру». Ти віруєш, що Бог один? – Добре робиш. І біси вірують, та тремтять. Хочеш знати, безглуздий чоловіче, що віра без діл не приносить плоду? Авраам, наш батько, чи не ділами виявився праведним, коли був при- нїс. на жертвник Ісаака, свого сина? Бачиш, що віра співдіяла з його ділами, і його віра удосконалилася ділами. Так здійснилося Писання, яке каже: «Авраам повірив Богові, і це зараховано йому за праведність», і він був названий при- ятелем Божим. Ви бачите, що чоловік оправдується ділами, не тільки вірою. Так само й Рахав, блудниця, чи ж не ділами оправдалася, прийнявши посланців і випустивши їх іншим шляхом? Як тіло без душі мертво, так само й віра без діл мертва.

1 Пт. 1, 13–25

Тому, підперезавши стан вашого ума, тверезі, надійтеся повнотою на бла- годать, що вам буде принесена в об'явленні Ісуса Христа. Як слухняні діти, не потураючи колишнім вашим похотям, як то було за вашого незнання, але як той, хто вас покликав – святий, так само й ви самі усім вашим життям станьте святі, написано бо: «Ви будете святі, бо я святий». І коли Отцем звете того, хто без уваги на особу буде судити кожного за його вчинками, то поведьтеся з ос- трахом за час вашого вигнання і знайте, що не тлінним золотом чи сріблом ви були вибавлені від вашого життя суєтного, яке ви прийняли від батьків ваших, а дорогоцінною кров'ю Христа, непорочного й чистого ягняти, передбаченого перед заснуванням світу і об'явленого, ради вас, останніми часами. Ви через нього віруєте в Бога, який воскресив його з мертвих і прославив, щоб ваша віра і надія була на Бога. Очистивши послухом правди душі ваші для братньої нелицемірної любови, любіть гаряче один одного щирим серцем, відроджені наново не з тлінного насіння, а з нетлінного: словом Божим живим і вічним. Бо кожне тіло, як трава, і вся його слава, немов цвіт трави: трава всохла, і цвіт опав, – а слово Господнє повік перебуває. Оце ж воно і є, оте слово, що було вам благовістоване.

1 Пт. 4, 7–11

Будьте мудрі й тверезі, здатні до молитов. Насамперед майте велику лю- бов один до одного, бо любов силу гріхів покриває! Будьте гостинні один до одного – без нарікання. Служіть один одному, кожен тим даром, що його прийняв, як добрі домоуправителі різноманітної Божої благодаті. Говоріть лише у глузді Божих слів, служіть лише у дусі тієї сили, яку дає Бог, щоб у всьому прославлявся Бог через Ісуса Христа, якому слава й сила по вічні віки! Амінь.

1 Йо. 3, 11–24

Бо це та звістка, яку ви від початку чули: щоб один одного любити, а не як Каїн, який був від лукавого й убив брата свого. Та й за що він забив його? Бо лихі були його вчинки, а брата його – справедливі. Не дивуйтеся, брати, коли світ вас ненавидить. Ми знаємо, що ми перейшли від смерти до життя, бо любимо братів. Хто не любить, той у смерті перебуває. Кожен, хто ненавидить брата свого, – душоубець, а ви знаєте, що ніякий душоубець не має в собі життя вічного, що в ньому перебувало б. З цього ми спізнали любов, бо він за нас поклав свою душу; і ми також повинні за братів душі класти. Коли хтось має достатки цього світу і бачить брата свого в нестачі й замикає перед ним своє серце, то як любов Божа може перебувати в ньому? Дітоньки! Не любімо словом, ані

язиком, лише – ділом і правдою. З цього ми спізнаємо, що ми від правди, і заспокоїмо перед ним серце наше; коли б нас обвинувачувало серце: Бог більший, ніж наше серце, і він усе знає. Любі! Коли серце не винує, то ми маємо довір'я перед Богом, і що б ми не просили, одержуємо від нього, бо заповіді його бережемо і чинимо те, що йому вгодне. А ось його заповідь: Вірувати в ім'я його Сина Ісуса Христа й любити один одного, як він дав був нам заповідь. Хто його заповіді зберігає, той і перебуває в нім, а він у ньому; і ми знаємо, що він у нас перебуває, від Духа, що його він дав нам.

1 Йо. 4, 7–16

Любі, любім один одного, бо любов від Бога, і кожен, хто любить, народився від Бога і знає Бога. Хто не любить, той не спізнав Бога, бо Бог – любов. Цим виявилася до нас любов Бога, що Бог свого єдинородного Сина послав у світ, щоб ми жили через нього. Любов же полягає не в тому, що ми полюбили Бога, а що він полюбив нас і послав Сина свого – примирення за гріхи наші. Любі, коли Бог так полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. Бога ніхто ніколи не бачив. Коли ми любимо один одного, то Бог у нас перебуває, і його любов у нас досконала. Що ми перебуваємо в ньому, і він у нас, ми пізнаємо з того, що він дав нам від Духа свого. І ми бачили і свідчимо, що Отець послав Сина – Спаса світу. Хто визнає, що Ісус – Син Божий, Бог у тому перебуває, і він у Бозі. Ми пізнали й увірували в ту любов, яку Бог до нас має. Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому.

Висловлювання Святих отців

Хто любить, як належить, ближнього, той не відмовиться служити йому покірніше за всякого раба. (Св. Йоан Золотоустий)

Подавати гроші тим, які цього потребують, можуть багато, а самому служити потребуючим і робити це з готовністю, любов'ю та братнім розположенням – для цього потрібна висока, велика та любомудра душа. (Св. Йоан Золотоустий)

Прикраси язик твої лагідністю і покорою, зроби його гідним Бога, якого призиваєш, наповни благословенням і великою милістю – адже можна і словами творити милостиню. (Св. Йоан Золотоустий)

Пам'ять про свої добрі справи робить нас недбайливими, веде до зарозумілості. Не згадуй про свої добрі справи, щоб пам'ятав їх Бог. (Св. Йоан Золотоустий)

Благодіяння приносять вигоду і користь не стільки тим, хто приймає, скільки тим, котрі подають, оскільки дарує їм відвагу перед Богом. (Св. Йоан Золотоустий)

Діла свого служіння виконуй благовидно й ретельно, наче б служив самому Христові. (Св. Василій Великий)

Не дозволяй іншому виконувати справ, які покладені на тебе, щоб і винагорода не була забрана у тебе й віддана іншому і щоб інший не прославився твоїм багатством. (Св. Василій Великий)

Ніщо не робить людину так подібною до Бога, як добрі діла. (Св. Григорій богослов)

Коли тобі випаде черга служити іншим, додай до тілесної услуги слово потіхи, покажи братню любов тим, що їм служиш. Нехай твої послуги будуть їм милі, як страва, сіллю приправлена. (Св. Василій Великий)

Один подає милостиню задля того, щоб благословилося його поле. Інший подає милостиню задля того, щоб врятувався його корабель. Ще інший подає її за дітей своїх, і Бог рятує і зберігає його дітей. Бог не відкидає нікого, але кожному подає те, чого він бажає, якщо це не шкодить його душі. Але всі ці вже отримали винагороду свою, і Бог нічого не винен їм, тому що вони нічого корисного не шукали своїй душі у Нього, і мета, яка була у них, не мала жодного відношення до їх духовної користі. Бог віддав тобі плату, за яку ти робив. (Св. авва доротеї)

Один подає милостиню для того, щоб визволитися від майбутніх мук: цей подає її для користі своєї душі, подає заради Бога. Проте він не такий, як хоче Бог, бо він ще знаходиться в стані раба. Інший подає милостиню для того, щоб отримати винагороду, цей вищий за першого, але і цей не такий, як хоче Бог, бо він ще, як найманець, виконує волю пана свого, щоб отримати від нього заплату і прибуток, і отримує. Ми ж повинні подавати милостиню ради самого добра, ради співчуття один одному... І ось це розумна милостиня: так ми доходимо до стану сина. (Св. авва доротеї)

Хто бажає зробити що-небудь, але не може, є перед Серцевідцем Богом тим, хто все ж зробив це. (Св. марко Подвижник)

Блаженний, хто багатом чинить добро, на суді він знайде багато захисників. (Св. Ніл Синайський)

Добре робити добро друзям, краще – всім потребуючим, а найкраще – навіть ворогам. Перше виконують і митарі, і погани, друге – ті, котрі підкоряються Божественному закону, а третє – ті, котрі ведуть спосіб життя, гідний неба. (Св. Ісидор Пелусіотський) ¹ Якщо забезпечуєш кого, давай таємно і уникнеш пихатості. (Св. Єфрем Сирійський)